

Huis Van Eetvelde

Handleiding voor het pedagogisch dossier

Verdeel je klas in 2 groepen van maximum 15 leerlingen. Elke groep volgt een andere route (zie hieronder) maar ontdekt uiteindelijk dezelfde onderwerpen. Bij elke halte is een materiaaldoos met handleiding en informatie ter beschikking. Voor de observatie van de gevel en voor de conclusie is echter wel een zak nodig die te vragen is bij en terug te geven op het einde van het bezoek.

Behandelde onderwerpen:

- De historische context	→ expo 1897	- De eetruimte	→ inspiratiebronnen van de architect
- De wintertuin	→ mozaïek		
- De ontvangstruimte	→ volumes	- De buitengevel	→ Lijnen van Victor Horta
- De eetruimte	→ glas in lood		
- Het bureau	→ totaalkunst		

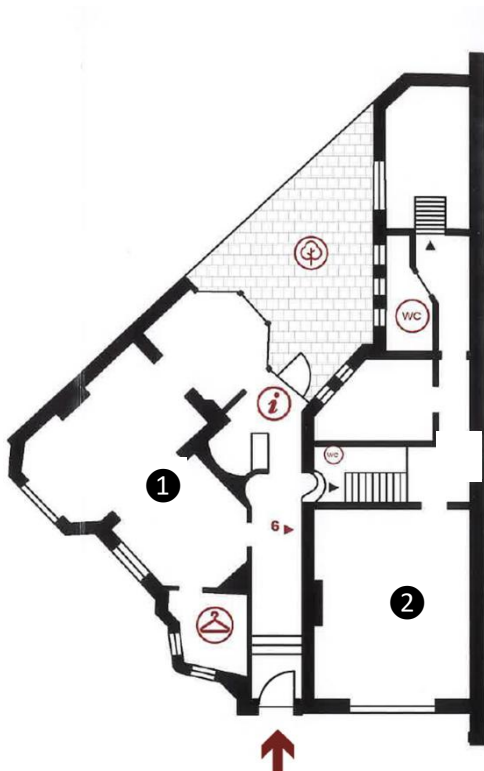
Parcours 1 :

- N° 4 - De buitengevel
- ① - De historische context
- ⑧ - De wintertuin
- ⑪ - De ontvangstruimte
- ⑩ - De eetruimte
- ⑭ - De deur van de eetruimte
- ② - Het bureau

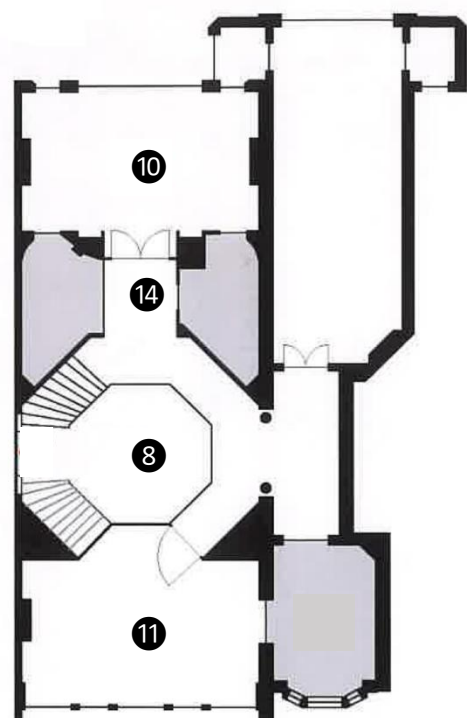
Parcours 2 :

- ① - De historische context
- ② - Het bureau
- N° 4 - De buitengevel
- ⑧ - De wintertuin
- ⑪ - De ontvangstruimte
- ⑩ - De eetruimte
- ⑭ - De deur van de eetruimte

Palmerstonlaan n°2

Palmerstonlaan n°4

Erfgoed
klassen
.brussels

urban.brussels

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000 Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291
erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79
IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde

De buitengevel

Bekijk het huis vanop het voetpad aan de overkant, tegenover huisnummer 4.

Vroeger en nu: zoek de verschillen

Toon de foto van de gevel op A3-karton ①. Hij dateert van de bouw, dus rond 1897.

1. Waar stond de fotograaf om deze foto te trekken?
→ Ga op die plaats staan.
2. Zoek 4 verschillen tussen vroeger (foto) en nu (gevel).

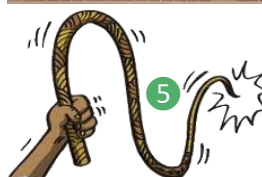
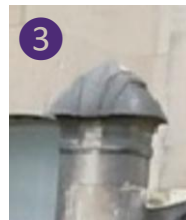
Materialen van de gevel

3. Uit welk materiaal werden de balken gemaakt, denk je?
4. Dergelijke balken kwamen weinig voor in huizen, waar zag je die vaker?
5. Hoe kan je zien dat dezelfde architect Victor Horta huisnummers 2 en 4 ontworpen heeft?

Lijnen van de gevel

Zoek dit detail op de gevel.

6. Hoe noemt men deze decoratietechniek?
7. Hoe beschrijf je de lijnen van deze tekening? Waaraan doen ze je denken?
8. Men zegt dat de lijn op de vorm van een zweep lijkt, maar is deze lijn van een zweep die op de grond ligt of een zweep die knapt?
9. De architect die dit huis ontwierp, was Victor Horta. Door metaal te gebruiken en de gevel te versieren met zweeps slaglijnen, creëerde hij een nieuwe architectuurstijl. Hoe zou men deze 'nieuwe kunst' noemen in het Frans?

Vroeger en nu: zoek de verschillen - antwoorden

1. & 2. Wanneer je de buitengevel met de foto uit 1897 vergelijkt, zie je dat:
- Er **nog geen aanpalende burens** zijn, niet links noch rechts, want de wijk werd nog maar pas gebouwd in 1897! Het was een zeer chique en gegeerde buurt om gaan te bouwen. Het gebouw links (huisnummer 2) werd in 1899 bijgebouwd als opbrengsthuis met kantoor. Het gebouw rechts werd in 1901 gebouwd om een auto te parkeren (toen nog zeldzaam).
 - Vroeger was de **muur** van de gelijkvloers horizontaal **gestreept**, maar dat is nu niet meer het geval.
 - De **deur**, ooit van **smeedijzer**, is vervangen door een houten deur.
 - Vroeger waren er **6 verticale balken** zichtbaar; nu nog maar 4. De twee buitenste balken zijn ingekapseld in stenen muurpanden die op de hoeken pijlers vormen met bekroningen die lijken op die van de portiek van huisnummer 2 (paddenstoelen).

Materialen van de gevel - antwoorden

3. & 4. De geklonken balken op de gevel zijn van **staal**; eerder gebruikt voor de bouw van **stations, fabrieken** of **warenhuizen** ②. Horta was een van de eersten die staal op grote schaal gebruikte voor woningen en vooral om ermee te pronken! En dat was nieuw en modern!
5. De stenen **bekroningen** ③ van de twee buitenste pijlers (paddenstoelen) zijn ook te vinden boven het ingangsportaal van huisnummer 2 om een link te leggen tussen deze gevels die in verschillende tijden gebouwd zijn.

Lijnen van de gevel - antwoorden

6. De buitengevel is versierd met **mozaïek** ④.
7. De motieven bestaan uit **gebogen lijnen** die doen denken aan klimplanten, stengels, kortom: **vegetatie**.
8. Men noemt deze lijn '**zweeps slaglijn**' van een dynamische zweep die in de lucht **knapt** ⑤.
9. Victor Horta was een van de grondleggers van de **art-nouveaustijl**. Hij was 36 jaar oud in 1897 (6 januari 1861 - 8 september 1947). ⑥

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000

Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291

erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79

IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde ①

De historische context

Bekijk de tentoonstellingsaffiche ① voor je naar de vitrines te begeven. De affiche is in het Engels, maar er is ook een Nederlandstalige versie voorzien.

Wat en waar?

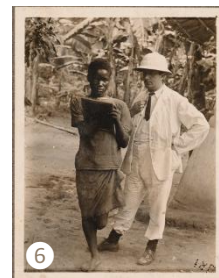
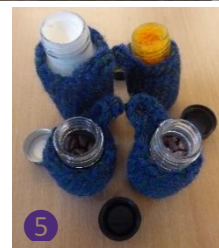
1. Wat is de titel van deze affiche? Wanneer speelde dit evenement zich af?
2. Wat is de omvang van dit evenement? Zoek een bijvoeglijk naamwoord.
3. Wat krijgen bezoekers in dit evenement te zien? Wijs bijvoorbeeld elektriciteit en kolonie aan.

Waar en waarom?

4. De tentoonstelling vindt plaats op twee locaties. Welke zijn dat?
5. In het Park van Tervuren stelde het Koloniënpaleis de rijkdommen van Congo tentoon. Herken je de geur van deze rijkdommen?
 - Open de flesjes ⑤ in het doosje, gebruik alleen je reukzin (zonder te kijken) om ze te herkennen (1. koffie, 2. cacao, 3. palmolie, 4. latex).
 - Zoek (op 1 na) het product dat van deze grondstof is gemaakt (2. chocolade, 3. Sunlight-zeep, 4. rubberen borstkolf en autoband). Details kunnen je helpen bij het zoeken.

6. In Tervuren werden 267 Congolezen tentoongesteld in een nagebouwd dorp, maar dat leverde veel kritiek op. Wat was er aanstootgevend aan? Kan je enkele argumenten bedenken van critici?

Wat en waar? - antwoorden

1. De affiche werft bezoekers voor een **tentoonstelling** die plaatsvond in **1897**. Dat jaar betrok de familie Van Eetvelde ② (Edmond, Esther en hun drie kinderen Raymond, Emile en Germaine) hun nieuwe herenhuis op huisnummer 4 van de Palmerstonlaan.
2. Het b.n. '**internationaal**' betekent dat de expo de landsgrenzen oversteeg: 27 landen namen deel en er kwamen ongeveer 8 miljoen bezoekers.
3. Naast **kunst** werden op de tentoonstellingen ook **nieuwe technologieën** getoond, zoals elektriciteit. Ook het Huis Van Eetvelde kreeg reeds in 1900 een elektrisch circuit. Op de wereldtentoonstelling toonde men ook **producten uit de koloniën**. Congo was tussen 1885 en 1908 het persoonlijke bezit van koning Leopold II en werd tot 1960, het jaar van de onafhankelijkheid, door België overgenomen. Een kolonie is een gebied dat met geweld is geannexeerd om de natuurlijke en menselijke rijkdommen te exploiteren.

Waar en waarom? - antwoorden

4. De tentoonstelling vond plaats in het **Jubelpark** ③ en het park van **Tervuren** ④, waar in het Koloniënpaleis (vandaag Afrikapaleis) rijkdommen van Congo werden getoond. Edmond Van Eetvelde had van de koning de opdracht gekregen om de rijkdommen op de markt te brengen en hij hield toezicht op het koloniale gedeelte van de expo.
5. In de vitrines zie je mineralen (**koper**, malachiet, enz.) en voorwerpen gemaakt van ivoor, hout, **rubber**, **palmolie**, enz.
6. In 1897 waren reizen enkel weggelegd voor de allerrijksten. De bevolking in België kreeg een glimp van de wereld te zien dankzij de tentoonstelling die tegelijk ook de voordelen van kolonisatie prees. Als **propaganda** werden 267 Congolezen **onder dwang** naar België gebracht en aan het publiek tentoongesteld, als in een zoo. Zeven van hen werden ziek en verloren het leven. Dit schouwspel maakte deel uit van een ware massacultuur die heeft bijgedragen aan het **racisme** dat vandaag nog steeds in de westerse samenlevingen voortleeft. Vanaf 1903 brachten foto's van Alice Harris ⑥ de misstanden in Congo aan het licht.

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000
Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291
erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79
IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde 8

De wintertuin - mozaïek

Maak 6 groepen. Elke gelamineerde A3-foto heeft een opening. Zoek in de vloermozaïek waar jouw foto precies past. Let erop dat de lijnen in de mozaïek mooi doorlopen op de foto 1.

Techniek

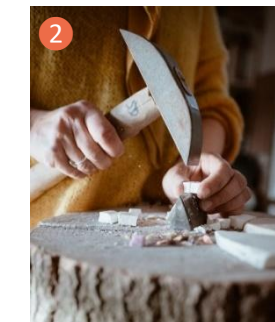
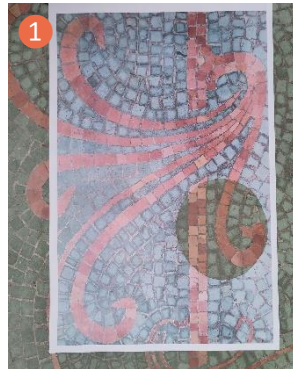
1. De vloer is gemaakt van mozaïek. Kijk goed: hoe beschrijf je de techniek?
2. Zijn de kleine stukjes steen (tesserae genoemd) allemaal even groot? Waarom wel of waarom niet?
3. Wie denk je dat de motieven op de vloer heeft ontworpen? De architect of de ambachtsman/-vrouw?

Lijnenspel

4. Kijk naar de oranje-rode lijnen. Zijn ze van gelijke of veranderende dikte? Vormen ze regelmatige of kronkelende bochten?
5. Zie je hoe de lijnen elkaar kruisen, kronkelen, splitsen of overlappen?
6. Hetzelfde soort lijnen vind je ook elders dan op de grond. Waar bijvoorbeeld?
7. Aan welk universum doen deze lijnen denken?

Functie

8. Kijk naar de vorm van de wintertuin. Welke veelhoek is het? En welke vorm zie je in het midden van de vloer? Hoeveel zuilen tel je? En welke vorm kreeg de koepel?
9. Waar zijn de motieven het meest complex?
10. Mozaïek is niet alleen in de wintertuin te vinden. Volg een lijn buiten de achthoek. Waar brengt die je naartoe?

Techniek - antwoorden

1. & 2. De vloer van de wintertuin is gemaakt van mozaïek. Hierbij worden kleine blokjes (tesserae) van steen gerangschikt in kalkmortel. Ze bestaan in **verschillende** groottes, omdat ze tussen de gebogen lijnen moeten passen en omdat ze handmatig zijn gekapt, met een scherpe mozaïekhamer en een 2 kapblok.
3. Victor Horta, de **architect**, tekende het ontwerp voor het mozaïek, maar het was een vakman, de mozaïekkunstenaar die de vloer hier puzzelde.

Lijnenspel - antwoorden

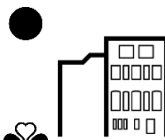
4. & 5. De lijn van de motieven is vloeiend en soepel, opgebouwd uit holle en bolle kronkelende lijnen. Ze **variëren in dikte**, alsof ze inkrimpen en uitzetten. Deze dynamische lijn wordt "**zweepslaglijn**" genoemd, alsof een zweep in beweging tegen de grond slaat.
6. De wintertuin is een goede plek om zweepslaglijnen in andere materialen te observeren: het **glas in lood** in de koepel, het smeedijzer in de **balustrade** en **kolommen**, en de geschilderde motieven op de **muren**.
7. Deze lijnen doen denken aan stengels en wijnranken, kortom aan de **natuur**, een belangrijke inspiratiebron voor art-nouveauekunstenaars. De decoratie benadrukt de functie als wintertuin, de ideale plek om koudegevoelige planten te laten overwinteren.

Functie - antwoorden

8. & 9. De wintertuin heeft de vorm van een **achthoek**, zowel in de vloer, de muren als de koepel. De motieven vullen niet de hele ruimte; ze benadrukken de **hoeken** van de centrale achthoek en benadrukken zo de vorm van de wintertuin.
10. De motieven lijken ons ook de weg naar boven te wijzen, de trap op 3. Ze onthullen ook de locatie van de **vroegere doorgang naar de studeerkamer**: een witgepleisterde recentere tussenmuur onderbreekt de lijnen abrupt.

Erfgoed
klassen
.brussels

u
urban.brussels

LAB·AN
LABORATOIRE/LABORATORIUM ART NOUVEAU

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000
Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291
erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79
IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde 14

De eetruimte – glas in lood

Tegenover de deur van de eetkamer, aan de kant van de wintertuin, liggen 6 puzzels 1. Als ze gemaakt zijn, stellen ze een deel van het glas-in-loodraam voor. Zoek dat deel in de deur (rechtsboven 2).

Ontwerp

- Wat stelt het glas in lood als geheel voor?
Deel nu de zwart-witdetails uit en gebruik de nummers om je blik te leiden.
- Stel je een plant voor. Hoeveel stengels verstrengelen zich in n°4?
- Van welk materiaal is n°3 gemaakt? Is het deel van de tekening?

Bindloodjes

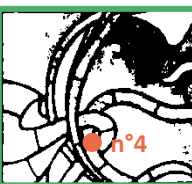
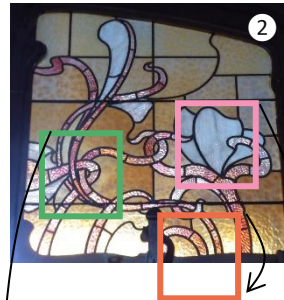
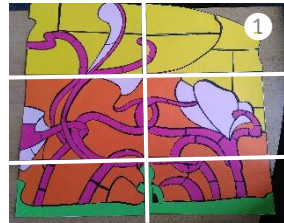
- Waarvoor dienen de metalen staafjes (zwarte lijnen) tussen de glaasjes?
- Wat stelt detail n°5 voor? Hoe heeft men de omtrek ervan weergegeven?

Reliëf

- Wat is het verschil tussen n°1 en n°2?
- Als we deze twee stukken zouden kunnen aanraken (maar dat mogen we niet...), waarom zouden we dan niet hetzelfde voelen onder onze vingers?

Kleuren

- Welke kleur heeft de bloem n°5? Hoe denk je dit glas gekleurd werd?
- Zijn de kleuren gelijk of ongelijk verdeeld binnen een stuk glas? Wijs enkele voorbeelden aan.
- Kun je doorheen dit glas in lood zien? Welk woord zou je gebruiken om dit glas te beschrijven: ondoorzichtig, doorzichtig of doorschijnend?
- Kijk naar het glas-in-loodraam aan de andere kant van de deur. Zie je dezelfde kleuren in het glas?

Ontwerp - antwoorden

1. , 2 & 3. Hier herkennen we een thema dat Victor Horta na aan het hart lag: de **natuur**. Rood-oranje glaasjes lijken vanuit het centrale houten kader te vertrekken en doen denken aan wortels of stengels. Ze strekken zich uit naar boven, waar ze lijken over te gaan in bloemen. De ranken zijn met elkaar verstrengeld. In n°4 kan je wel tot **5 stengels** tellen. Het **houten** kader n°3 is ook deel van het ontwerp, zoals een boomstam.

Bindloodjes - antwoorden

4. Bindloodjes (de zwarte lijnen) worden gebruikt om de gekleurd glaasjes **vast te houden**.
5. Ze hebben ook een andere functie: ze tekenen en **versterken de contouren** van de afgebeelde motieven, zoals de bloemblaadjes (n°5).

Reliëf - antwoorden

6. & 7. Glaasjes n°1 en n°2 verschillen in **vorm, kleur** en **reliëf**. Nr. 2 heeft niet hetzelfde reliëf, het is dieper gegroefd. Dit is te wijten aan het feit dat sommige glaasjes geperst zijn: de glaspasta wordt door rollen geperst met reliëfmotieven 3. De pers heeft de glaspasta in dit geval gevormd tot wormpjesglas.

Kleuren - antwoorden

8. De bloem is **wit**. Dit is geen verflaag, maar in de massa gekleurd tijdens het verhitten van de glaspasta.
9. Op sommige glaasjes zijn de kleuren heterogeen, alsof **kleuren door elkaar lopen** zoals in een marmercake. Dit Amerikaans glas met sterk visueel effect, werd geïmporteerd door de glasmaker Raphaël Evaldre. De metaaloxiden zijn niet homogeen gemengd in de glaspasta.
10. Hoewel het licht wel door glas schijnt, kan je niet zien wat er aan de andere kant van de deur gebeurt (privacy). Men zegt dat glas **doorschijnend** is, maar niet doorzichtig.
11. Kleuren **verschillen** wanneer het licht erdoor schijnt of erop valt. Aan weerskanten van de deur biedt Amerikaans glas een ander visueel effect.

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000 Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291

erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79

IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde 10

De eetruimte – inspiratiebronnen van de architect

Het decor: een gestileerd landschap

Landschapsdozen - Ga tussen de tafel en het raam staan en kijk naar de deur. Je hebt 4 dozen (dus je kan 4 groepen maken). Kies in de doos één van de 3 afbeeldingen waarvan je denkt dat die de architect geïnspireerd zou kunnen hebben voor dit decor. Schuif het achter het doorkijkje 1. Er zijn geen foute antwoorden; het idee is vooral om kleuren en lijnen te helpen waarnemen.

1. Wat wilde Victor Horta achter de kleuren en lijnen voorstellen?
2. In welk land of werelddeel zouden we dit soort natuur kunnen zien? In België of elders?
3. Is deze natuur gedetailleerd/realistisch of vereenvoudigd/gestileerd weergegeven?

Congo aanwezig tot in de details

4. Deel de 3 details uit (een olifant, een antilope en een bloem) en zoek voor elk detail een gelijkwaardige vorm in het decor van de eetruimte.

Functioneel meubilair op maat

5. Zoek dit detail 3. Probeer je voor te stellen waarvoor het gebruikt zou kunnen worden zonder het aan te raken.
6. Hoe passen de kasten in de kamer? Hoe kun je zien dat de meubels op maat gemaakt zijn en niet in massa geproduceerd (zoals bij Ikea)?

De lijn van Horta loopt over meerdere materialen

7. Kies een decoratief detail op de muur. In welk ander materiaal loopt het over? Teken het in de lucht met je vinger, maar raak het niet aan.

Het decor: een gestileerd landschap - antwoorden

1. Je zou een **landschap** kunnen zien dat bestaat uit bomen, met hun stammen, takken en wortels. Deze elementen zie je terug in het houtwerk, het glas in lood en het beschilderde textiel.
2. De soepele lijnen schetsen een dicht natuurlijk landschap zoals je je dat kunt voorstellen in een **tropisch woud**, bijvoorbeeld in Congo!
3. Victor Horta liet zich inspireren door de natuur, maar kopieerde ze niet realistisch; hij behield de essentiële elementen en vereenvoudigde de lijnen en vormen. Dit staat bekend als "**gestileerde**" natuur. Verbeelding doet de rest.

Congo aanwezig tot in de details - antwoorden

4. De architect bedacht een decor naar het werk van Edmond Van Eetvelde, die verantwoordelijk was voor de marketing van de rijkdommen van Congo. Het hout voor de buffetkast komt uit Congo en andere details, zoals de antilopenkoppen of olifantstanden 2 (deze laatste vind je in de hoeken van de eetruimte) verwijzen allemaal naar het werk van E. Van Eetvelde ter promotie van de kolonie.

Functioneel meubilair op maat - antwoorden

5. Aan weerszijden van de centrale deur verbergen de panelen twee **etensliften** die vroeger verbonden waren met de keuken, een verdieping lager. Je kunt nog steeds een handvat en een bel zien.
6. De buffetkast past perfect rond de open haard; de staanders reiken tot het plafond. Victor Horta ontwierp ruimtes tot in het kleinste detail en integreerde het meubilair in de ruimte. De op maat gemaakte buffetkasten zijn **uniek**. Ze zouden nergens anders passen.

De lijn van Horta loopt over meerdere materialen - antwoorden

7. De kronkelende lijn (zweepsflaglijn) loopt op veel plaatsen soepel over van het ene materiaal naar het andere, van hout, via brons naar behangtextiel 4.

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000

Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291

erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79

IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde 11

De ontvangstruimte - volumes

Vorm twee groepen achter de tafel zodat je de wintertuin kan zien en gebruik de kartonnen volumes en plattegronden (er zijn twee sets materialen).

Stap 1 - grondplan

- Welk van de twee plattegronden stelt het Huis Van Eetvelde voor?
- Plaats op het gekozen plan de 4 woorden op het juiste gekleurde vlak: eetruimte, wintertuin, ontvangstruimte, dienruimte. Plaats met dezelfde kleurcode de andere reeks woorden op het andere plan (traditioneel plan van een burgerwoning in Brussel rond 1900).
- Vergelijk de plattegronden:
 - Staan de kamers in dezelfde volgorde?
 - Edmond Van Eetvelde had Victor Horta gevraagd om de ontvangstruimte zo breed mogelijk te maken. Hoe ging de architect te werk?
 - Waarom is het moeilijk - in het traditionele plan voor een burgerwoning - om de woonkamer zo breed te maken als het perceel?

Victor Horta veranderde de traditionele volgorde van de ruimtes om de oppervlakte van de ontvangstruimte te vergroten. Maar er is nog een reden... Laten we eens kijken.

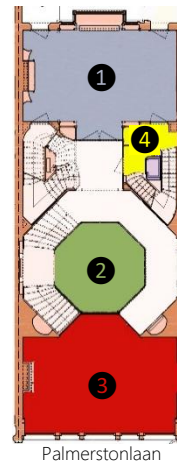
Stap 2 - volumes

- Plaats de 3 volumes in de juiste volgorde op het grondplan van Huis Van Eetvelde. Tip: de deuropeningen moeten overeenkomen.
- Voeg deze elementen toe aan één van de twee maquettes:
 - De **voorste en achterste volumes** van de bovenverdiepingen
 - Het **glazen dak** dat de koepel van de wintertuin tegen de regen beschermt.
- Hoe komt het natuurlijke licht de wintertuin binnen?
- Waarom is de centrale eetruimte in het traditioneel burgerhuis zo weinig verlicht?

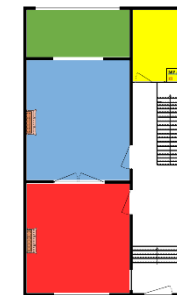
Stap 3 - structuur

- Zoek in de eetkamer gelijkaardige stalen balken die je op de gevel zag. Zij zijn de 'bouwstenen' van dit huis. Wist je dat niet de muren maar wel deze dunne kolommen alle verdiepingen dragen?

Huis Van Eetvelde
Tuin

Burgerhuis +- 1900

Stap 1 – grondplan - antwoorden

- De plattegrond van het Huis Van Eetvelde is te herkennen aan de achthoekige vorm van de **wintertuin** (2).
- & 3. In een traditioneel burgerlijk huis:
 - De eetkamer neemt de centrale ruimte in. In het Huis Van Eetvelde deed Victor Horta het anders: hij plaatste de **eetkamer** (1) naar achteren; het was de wintertuin die centraal stond.
 - De woonkamer is verkleind door de aanwezigheid van het trappenhuis (met de **dienruimte** (4) in het verlengde). In het Huis Van Eetvelde is Horta erin geslaagd een **zeer brede ontvangstruimte** (3) te ontwerpen (deze beslaat de volledige breedte van het perceel) door de trap onder de salon door te laten lopen. Hiermee ging hij in op een verzoek van E. Van Eetvelde: "Ik ben verplicht om mensen te ontvangen, dus ik heb een grote ontvangstruimte nodig en een zo groot mogelijke eetruimte."

Stap 2 - volumes - antwoorden

- 5 & 6. Victor Horta bekroonde de wintertuin met een **glazen koepel**, waardoor zonlicht tot in het hart van het gebouw kan doordringen. Dit betekent dat de bovenste verdiepingen zich aan de voor- en achtergevel bevinden, maar niet in het midden.
- Traditioneel was de eetruimte, die zich in het midden bevond, een zeer donkere ruimte omdat er enkel licht binnenkwam via de nabijge ruimtes.

Stap 3 – structuur - antwoorden

- Huis van Eetvelde is opgebouwd uit een structuur van **stalen kolommen en balken** die Horta zichtbaar heeft gelaten in het salon (4). Dit geeft het herenhuis zijn moderniteit. Je ziet ook de balken aan het plafond en tussen de scheidingswanden naar de wintertuin toe. Dankzij deze dunne dragende structuur kon de architect talloze openingen in de muren creëren.

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000
Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291
erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79
IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde ②

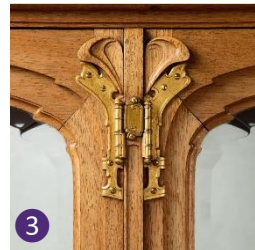
Het bureau

Functie

1. Waaraan kan je zien dat deze kamer het bureau was van Edmond Van Eetvelde?
2. Niet alles is precies bewaard zoals je kan zien op de oude foto's. Welke verschillen zie je?
3. Kijk naar het textiel boven de schoorsteenmantel ①. Het is een exacte kopie van een voorwerp dat Van Eetvelde meebracht van een van zijn verre reizen. Uit welk land komt dit, denk je?
4. In dit kantoor ondertekende Van Eetvelde een aantal documenten die betrekking hadden op een ander land. Kijk naar de boeken in de bibliotheek; het zijn niet meer de originele, maar de museummedewerkers hebben oude boeken over hetzelfde onderwerp verzameld. Wat vertelt deze bibliotheek ons over het werk van Van Eetvelde?

Totaalkunst

5. Verdeel de 4 foto's ② van mallen over vier groepen en zoek de overeenkomstige scharnieren in het bureau. De mallen op de foto's en de scharnieren bestaan uit verschillende materialen. Kan je de materialen benoemen?
6. Verzamel iedereen rond dit scharnier ③ en observeer de vorm ervan. Welke naam zou je het geven? Aan welk dier of welke plant doet het je denken?
7. Waarom zouden we kunnen zeggen dat dit scharnier ③ bij het geheel past?
8. Zoek andere details van het ontwerp die mooi in elkaar passen, of waarvan de lijnen doorlopen van het ene materiaal in het andere.

Functie - antwoorden

1. De **werktafel** en een **boekenkast** vol antieke boeken geven aan dat deze kamer dienstdeed als bureau van Edmond Van Eetvelde.
2. De **werktafel** is niet origineel, het **behang** heeft niet dezelfde patronen, ... Afgezien van de boekenkast en de open haard is veel van het originele decor verloren gegaan. Maar dankzij oude foto's is het bureau ingericht zodat het dicht aansluit bij het origineel.
3. Van Eetvelde bracht dit werk mee uit **China**, waar hij ambassadeur was; hij werkte daar in opdracht de koning.
4. Verschillende boeken verwijzen naar **Congo**; want na zijn opdracht in China, werkte Van Eetvelde aan de promotie van wat toen de persoonlijke kolonie van koning Leopold II was. Hij organiseerde onder andere de koloniale afdeling van de tentoonstelling van 1897. Van Eetvelde mag dan wel in China geweest zijn, hij heeft nooit een voet in Congo gezet.

Totaalkunst - antwoorden

5. & 6 De scharnieren zijn, net als alle andere elementen van het meubilair, hoe klein ook, ontworpen door Victor Horta. Daarom wordt zijn werk ook wel totaalkunst genoemd. Omwille van de precisie stuurde hij de ambachtslieden gipsen mallen ② zoals van dit scharnier, dat de naam '**vlinderscharnier**' heeft gekregen.
7. Dit stuk metaal past perfect bij de vormen van de beeldhouwde houten elementen van de bibliotheek ③.
8. Deze **totaalkunst** is bijvoorbeeld terug te vinden in het marmer van de open haard en de vloeiende lijnen die verder lijken te lopen in houten kastdeurtjes ④ en bronzen scharnieren.

Erfgoedklassen & Burgerschap · beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel · Koningsstraat 2-4, te 1000

Brussel. Ondernemingsnr. R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel: 0463.156.291

erfgoedklassen@coudenberg.brussels · www.erfgoedklassen.brussels · +32 (0)2 563 61 79

IBAN BE90 7360 3156 0632 BIC KRED BEBB

Huis Van Eetvelde - Besluit

Art nouveau van Victor Horta

Om je bezoek af te sluiten, ga je op de grond zitten in het bureau (als je in huisnummer 2 eindigt) of in de ontvangstruimte of in de wintertuin (als je in huisnummer 4 eindigt).

Je krijgt een set van 9 foto's (details of overzichten) en 10 sleutelwoorden.

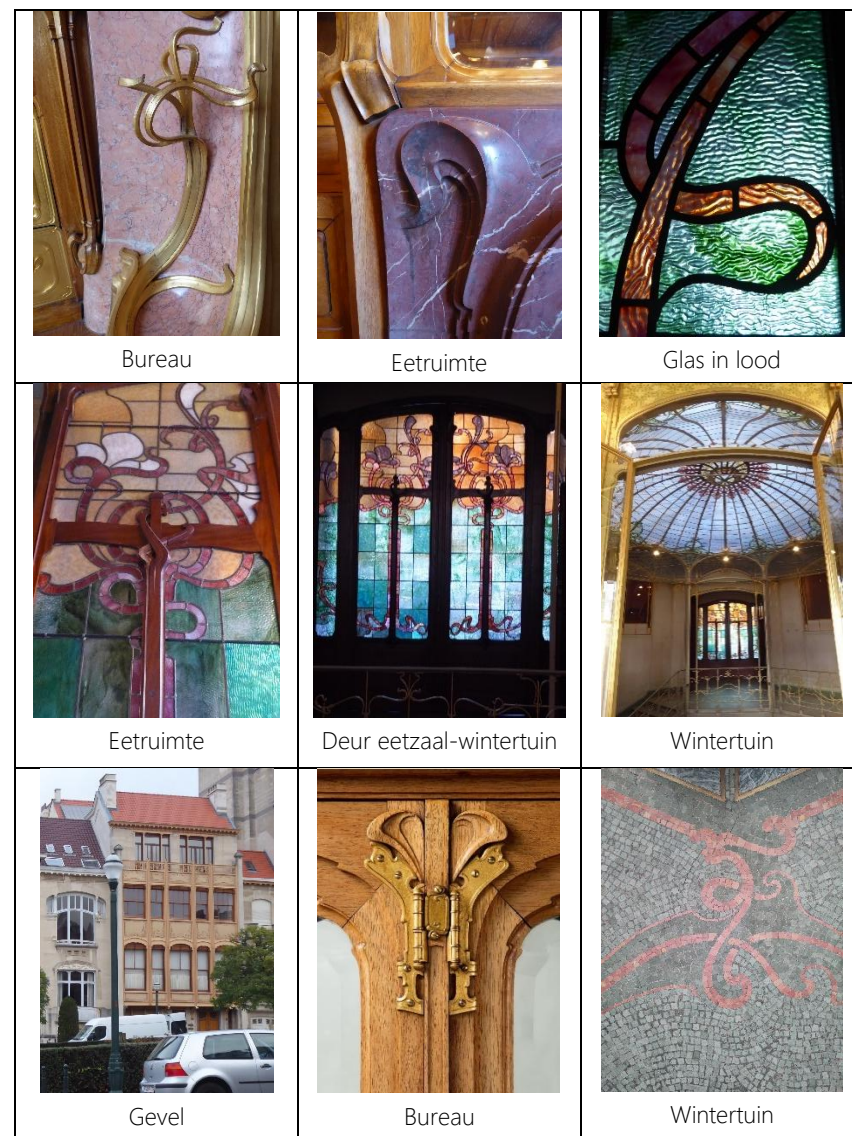
Kies één van de woorden en probeer...

- o het woord uit te leggen
- o het te illustreren met een van de foto's (per foto kunnen meerdere woorden gekozen worden)
- o het woord ook in je omgeving te herkennen in de architectuur.

De woorden: totaalkunst - op maat gemaakt - zweepslaglijn - moderne kunst - licht binnenbrengen - ambachtelijke technieken - geïnspireerd door de natuur - gestileerd - holle en bolle lijnen - Portretwoning

Victor Horta's **vernieuwing** is vooral zichtbaar in de gevel en de woonkamer, met het zichtbare gebruik van stalen balken.

De term **portretwoning** is erg van toepassing op het Huis Van Eetvelde: Horta hield rekening met de verwachtingen van zijn klant en het huis weerspiegelt, zoals een portret dat doet, het beeld van Van Eetvelde die gasten moest ontvangen in grote, mooie ruimtes om vooral de rijkdommen van Congo te promoten. Rijkdommen die ter plekke aanwezig zijn in het decor, maar ook in de keuze van de gebruikte materialen (hout, koper, enz.) voor het meubilair.

Coudenbergpaleis • beheerd door de vzw Paleis van Keizer Karel

• Koningsstraat 2-4, te 1000 Brussel

Ondernemingsnr R.P.R. Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel

0463.156.291 erfgoedklassen@coudenberg.brussels •

www.erfgoedklassen.brussels • +32 (0)2 563 61 7